

15. 9. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lex Voucher

Dle českého zákona mohly cestovní kanceláře vydávat zákazníkům na místo peněz vouchery, pokud došlo ke zrušení zájezdu nebo v případě odstoupení od smlouvy dle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku. Zákon 185/2020, kterému se lidově říká „lex voucher“ se týká zájezdů s termínem zahájení mezi 20. únorem a 31. srpnem 2020. Na základě uvedeného zákona vydaný voucher má být platný až do konce srpna příštího roku. Jaké problémy daný právní předpis přináší do našeho právního prostředí?

Mezi nejvýznamnějšími problémy zákona „lex voucher“ bezesporu patří pravá retroaktivita a rozpor s právem Evropské unie. Začneme u rozporu s právem Evropské unie. Směrnice Evropského parlamentu [1] stanovuje, že je-li cesta se soubornými službami zrušena v důsledku „nevyhnutelných a mimořádných okolností“, mají cestující právo na vrácení veškerých uskutečněných plateb ve prospěch souborných služeb bez zbytečného prodlení, nejpozději však do 14 dnů po ukončení smlouvy. Pořadatel sice může v této souvislosti nabídnout cestujícímu náhradu ve formě poukazu. Tato možnost však nezabavuje cestující práva na vrácení peněz. Z toho vyplývá, že se jedná pouze o možnost přijetí vouchery (dobrovolné rozhodnutí každého zákazníka), nikoliv povinnost. Evropská komise již dříve tohoto roku zaslala Ministerstvu pro místní rozvoj doporučení, ve kterém požadovala odstranění závadného stavu. Česká republika však nebyla jedinou členskou zemí, které byl vytýkáci dopis zaslán, celkově šlo o více než 10 členských zemí. [2]

Domnívám se, že v případě soudního sporu je soud povinen vykládat české právo v souladu s právem EU (tzv. eurokomformní výklad) [3]. Z toho lze usuzovat, že v případě soudního sporu by soud rozhodl ve prospěch spotřebitele. Nicméně není možné, aby se spotřebitel sám dovolával účinků směrnice vůči cestovní kanceláři, toto právo EU ani judikatura nepřipouští. Je důležité též sdělit, že směrnice je založena na principu maximální harmonizace, což znamená, že členské státy se od ní nemohou odchýlit. Povinné vouchery jsou tedy v rozporu s právem Evropské unie. Je nutné též zohlednit Listinu základních práv Evropské unie, která ve svém článku 38 zaručuje vysokou úroveň ochrany spotřebitele.

Nyní se zaměříme na rozpor s českým právem, který je dle mého názoru více než zřejmý. Hlavním problémem je pravá retroaktivita, jak bylo nastíněno výše. Což jde vysvětlit na jednoduchém příkladu. Spotřebitel uzavřel například v lednu roku 2020 smlouvu o zájezdu, který se měl uskutečnit v období, na které nyní dopadá lex voucher (tj. mezi 20. 2. - 1. 8. 2020). Právní úprava obsažená v občanském zákoníku říká, že v případě nevyhnutelných a mimořádných okolností má spotřebitel (zákazník) právo na vrácení veškerých uhrazených plateb za zájezd. Podle důvodové zprávy k občanskému zákoníku [4] do těchto okolností spadají i významná rizika pro lidské zdraví, například výskyt ohniska závažného onemocnění v cestovní destinaci. Domnívám se, že pod tento bod bezesporu spadá i výskyt onemocnění Covid 19 (pandemie koronaviru). Zákazníci tedy měli v době uzavírání zájezdu svá práva jednoznačně stanovená, nicméně s přijetím tzv. lex vouchery se do těchto práv významně zasáhlo (podle mého názoru zcela v neprospěch spotřebitele). Po přijetí lex vouchery má spotřebitel právo pouze na vystavení vouchery (pokud nespadá do rizikové skupiny [5]). Ze zkušeností z méj praxe je zřejmé, že některé cestovní kanceláře záměrně vyčkávali na přijetí lex vouchery, aby nemuseli vracet peníze, ale pouze vystavili voucher. Zjednodušeně řečeno je tedy hlavním problémem to, že zákon, který byl přijat dne 20. dubna 2020 dopadl i na smlouvy o zájezdu, které byli uzavřeny před jeho účinností. Dalším problémem je, že spotřebitelé na více než rok

poskytli cestovním kancelářím „bezplatnou zápujčku“, protože peníze ze zaplaceného zájezdu si cestovní kancelář smí ponechat až do 14. září 2021, pokud si zákazníci nevyberou poukaz.

Mgr. Jana Marková,

Vedoucí právní poradny, doktorandka na katedře občanského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS. K dispozici >>> [zde](#).

[2] Blíže k dispozici >>> [zde](#).

[3] Viz náleží Ústavního soudu ze dne 3. května 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04, body 79–83, srov. shodně např. náleží Ústavního soudu ze dne 14. května 2019, sp. zn. Pl. ÚS 45/17, bod 54.

[4] Důvodová zpráva k zákonu č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. Zvláštní část, k §2521 až 2530. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. K dispozici >>> [zde](#).

[5] Blíže § 3 odst. 3 zákona č. 185/2020 o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 na odvětví cestovního ruchu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)